

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Edinaja vsak četrtak in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za štiri leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge isvenavirjele šteto 6 K. Kdor-hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Kasni Rakovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta štev. 5, — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroska cesta štev. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije, sa dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Za zaprte reklamacije so poštne proste.

Današnja številka obsega 8 strani.

Kralj miru.

Mir! To je gesto, ki se v teh dneh z vso odločnostjo poudarja vsepovsod, kakor na Dunaju, tako v Petrogradu, v Rimu, v Parizu, v Carigradu in drugod!

Mir! To je hrepenenje cele Evrope in vseh njenih držav.

Mir! To je cilj, za katerim stremijo vsi vladarji, vsi državniki, vsi politiki.

Za mir se sedaj vršijo v Londonu pogajanja, katerim vse posveča svojo pozornost, da celo, svojo skrb.

Sestali so se pooblaščenec zmagovalcev in premaganec, da se pogovorijo o pogojih miru. Težko je to delo. Težje je priiti do skupnega sklepa, če govorijo diplomati, kot če govorijo topovi. Glas topa zaleže več, ker z gromom pride strel. Premagane se mora udati, ker mu iz rane curkoma teče kri. Če se je pa že trudil kirurg okoli rane ter jo skrbno obvezal in so najhujše bolečine že ponehale, potem premaganeu raste moč, in on, ki se z orožjem ni mogel več ustavljati, se začne ustavljati z besedo. Razni politični kirurgi ga v tem potrjujejo, češ, da rane niso ravno nujno smrtno nevarne.

Ruski car Nikolaj je imenoval Turka „bolnega moža ob Bosporu“. Krščanske zvezne države so temu bolniku v zadnji balkanski vojski prizadiale toliko ran, da se je splošno pričakovalo njegova smrt. Pa še živi bolnik ob Bosporu. Kakor umirajočemu vbrizgajo morfin in slična sredstva, da mu umetno podaljšajo življenje, so tajni turški prijatelji temu obsojenou na smrt vlili v stare, obnemogle žile novega zaupanja.

In sedaj nastopa Turek s samozavestno zahtevo, da ima pravico ne samo do obstanka v Evropi, temveč tudi do velikega dela tistega ozemlja, ki se sedaj splošno smatra za izgubljeno za Turke. „Drimopolja, slavne prestolnice svojih prednikov, ne odstopim!“ S tem naročilom je baje poslal sedanji sultan Mehmed turške pooblaščenca k mirovnim pogajanjem.

Zavoljo tega imajo možje, ki naj napravijo v Londonu mir med krščanskimi balkanskimi zveznicami in med Turki, opraviti težko delo. Značilno je, da londonskim mirovnim pogajanjem odgovarja kot za-

molkel jak na Balkanu gromki glas topov, ki se vkljub premirju razlega po Egejskem morju, v Epiru in okoli Skadra.

Božjo li ti topovi kmalu obmolknili, in sicer stalno v trajen prospeh in srečen mir krščanskih balkanskih Slovanov? Naša želja je to in naše božično voščilo, ki ga pošiljamo svojim slovenskim bratom na Balkanu.

Zalostna je pesem, ki jo je pel Jugoslovian ter je tožil:

„Svemu svetu sviče zora,
Kod Balkana nema dana.“

Vzidi vendar dan tudi krščanski balkanski raj! Dan po 500letni noči turške sužnosti! Božič, ki kot praznik prihoda božjega Sina na svet pomeni svetlo jutranje zarjo prelepega krščanskega dneva za cel človeški rod po tisočletni noči poganstva, boji našim balkanskim bratom zora prave prostosti in krščanskega napredka.

Kristus, kralj miru, kojega sveto znamenje jih je vodilo v čudovitih bojih zoper turški polumesec, naj jih kmalu stori deležne tistega mira, ki ga je pred vsem pastirjem, torej ljudem povse sličnim našim prostim balkanskim bratom, dal oznaniti po angelih, ki so pevali: „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji!“

Mir! To božično voščilo velja tudi naši širni avstrijski domovini. Na sveti večer se okoli jaslice ali božičnega drevesca zbirajo člani rodovine v miru in ljubezni. Avstrija je velika narodna familija. Kdaj pride tisti Božič, ko se bo v tej veliki narodni familiji zgodilo to, kar se na božični večer dogaja v vsaki familiji? Pride, pa samo s Tistim, ki je Kralj miru, s kojega prihodom je prišel mir na svet in prihaja vsako leto in vsak čas tudi v srca posameznikom. Mir ljudem, mir narodom na zemlji, to je obljuba Kralja miru. Da se pa to zgodi, se mora prej izvršiti prvi del angelskega naznanila: „Slava Bogu!“ Ko se bo dajala Bogu čast vselej in povsod, ko bo katoliška cerkev, ta največja ustanova Kralja miru, mogla povsod, kakor v celi javnosti, tako osobito v šoli, izvrševati svojo zveličavno nalogo, ko bo pri vseh narodih in v vseh krogih zavlada krščanska načela ljubezni in pravičnosti, se bo izpolnilo naše božično voščilo o miru med avstrijskimi narodi.

Našemu ljudstvu pa miru želeči niti treba ni. Saj je Slovenec že po svoji naravi miroljuben. V

miru bi rad oral svojo zemljo, obdeloval svoj vinar, pasel svojo čredo. Vojske Slovence ni izzival nikdar, temveč je zgrabil za orožje le v obrambo. Miru Slovence ni nikdar motil drugim, ampak je le zahteval in branil svoje pravice. Kot Slovence živeti enakopravno z drugimi narodi, to je bila od nekdaj slovenska želja. V tem smislu si je Slovence vedno želel mir in tako tudi slove naše božično voščilo o miru. In da se bo ta naša želja uresničila, stavimo vse svoje zaupanje v Kristusa, kralja miru, ki mu je naš miroljuben narod že od nekdaj vdan s celo dušo.

Majhen narod smo, skromen po številu. Ob jaslicah Tistega, ki je, čeprav Bog po osebi, vendar prišel na svet kot človek v največji skromnosti in ponižnosti, narašča zaupanje in moč v naši skromnosti. In v tem zaupanju kličemo svojim rojakom besede, ki jih na bož. biljo porablja naša cerkev v svojih obrednih molitvah: „Bodite vstrajni! Gospodovo pomoč boste videli nad seboj!“ To je smisel tistega voščila, ki ga pošiljamo danes svojim prijateljem in somišljenikom, želeč jim: „Čestit Božič! Veselo, srečno Novo leto!“

O osebno dohodninskem davku in o „priznalnicah“ za njegovo odmero.

(Piše drž. in dež. posl. Fr. Pišek).

II.

Kdo je dolžan plačati osebno-dohodninski davek?

Vsak mož ali žena, kateri ima nad 1200 krom letnega dohodka. Ravno to prvo in postavno določilo se od mnogih krivo razume.

Kot davku podvržen čisti dohodek velja namreč ne samo tisti dohodek (denar, ki ga dobimo po odpisu vseh stroškov koncem leta kot prihranek, kateri se lahko vloži v hranilnico, temveč k temu spada tudi vrednost denarja, ki ga potrebuje posestnik za sebe in svojo družino, kakor za živila, obleko, stanovanje itd.

Zaradi tega mora uradnik, ki porabi svojo plačo za hrano, obleko, stanovanje itd., plačati osebni davek, če si tudi koncem leta nobenega vinarja ni prihranil.

Množica se je takoj razšla. Ambrozij pa se je trudil, da bi pri slabi razsvetljavi kaj spoznal ljudi. Toda ožina dupline ga je ovirala že pri moških, tem bolj pa še pri ženskah, ki so bile zavite v pajčolane.

Bolj med zadnjimi sta prišli v resnem razgovoru dve gospe.

Ambrozij se je zelo trudil, da bi razumel njun pogovor.

„Prosim te“, je začela mlajša, ravno ko sta stali pred odprtino, ter jo prijala za roko, „prosim te, spominjaj se me v molitvi, preljuba Lucina! Neko notranje čustvo mi pravi, da je bila to zadnja pobožnost, pri kateri sem bila navzoča.“

Ali ni to glas, ki je bil tribunu dobro znan?

„Kako pa govoriš, predraga“, odgovori starejša. „Seveda moramo biti pripravljeni, ker vsak dan nas lahko vržejo levom, vem pa tudi, ljuba moja Soterija, da se ne boš dala pregovoriti ter da boš verovala v Jezusa Kristusa. Toda v tili samoti svoje palače ostran Tibere ubežiš očem cesarjevim ovaduhov.“

„O kako bi bila hvaležna svojemu nebeškemu Zeninu“, odgovori Soterija, „ako bi mi spletel za nebeško gostijo venec iz rudečih vrtnic in ga okrasil z rubini mučeništva!“

Nadaljnega pogovora Ambrozij ni mogel več razumeti, ker sta gospe zopet nadaljevali svojo pot. Prepričan pa se je osebno, da je Soterija kristjanka.

Ko je tribuna obdajala od vseh strani smrtna tišina, ko je stal sam v sredini med grobovi, ne da bi poznal kraj, sta ga začela sprehajati groza in strah, dasi je bil pogumen. Kot vojak navajen na raznovrstne položaje, je zbral vse duševne sile, da je ostal hladnokrvn ter se vrnil.

Ker pa je hodil poprej njegov spremljevalec tako hitro, da si je Ambrozij komaj delal znamenja in bral napise, zato je bil že pri prvem razpotju brez pomoči.

(Dolge prihod)

LISTEK.

O Božiču 1912.

1.

Vihar divja, da zemlja se pretresa;
Po zraku prasketanje mi buči,
In grom gromi, ki sega do nebesa,
Odmeh njegov po svetu vsem doni.
Je to vihar vsled letne li vročine?
Je to li grom iz zračne višočine?

2.

Ne, ne! To topov krutili je gromenje,
To pušk je vročih grozni spev,
Nabrušenih to mečev je vrvenje,
To bojnih klincev strašni je odmev.
Po hribih in dolinah smrt razsaja,
Se strahom in trepetom svet navdaja.

3.

Mrličev polne so livade širne
In kri napaja polja sinjo plan;
To strasti nevtrajne, brezobzirne,
Spominek nezrekljivo je grozan,
Ko narodi se dvignejo teptani,
Osveto hudo dajo svoji rani.

4.

Mirujejo sedaj sovražne sile ...
▲ novi ljati boji že groze —
Ob mejah naše domovine mile
Z moritvijo in klanjem nam prete.
In v duhu gledamo že nove žrtve,
In v grobu vidimo že nove mrtve!

5.

Ne, ne! Prišel je čas Ljubezni večne,
Prišel iz neba k nam je Kralj miru.
Želi tu najti narode, le srečne,
In slavo dolžno vrniti Bogu.
On Avstrijo je slavno vedno ljubil,
Se zdaj je v resnih dneh ne bo pogubil.

6.

O Kralj miru, le ščiti domovino,
Ohrani ji sladkosti mirnih dni!
Odprij ljubezni svoje globočino,
Izpolni želje, ki jih vsak goji!
Tvoj srečni prihod solnce boji zlato,
Katero nas blagruje vse bogato!

Prof. dr. Ant. Medved.

Soterija.

(Po nemškem izvirniku. — Povest iz časov preganjanja kristjanov).

(Dolge.)

Bil je to drugi psalm, ki so ga prepevali tukaj v sredini zemlje, v sredi med grobovi kristjani, katere je preganjala postava in ki so bili zapisani že smrti. To petje je bilo neka pretresujočega ter je tudi tribuna (rimski častnik) Ambrozija prevzelo. V kratkih besedah izraža zgodovino cerkve, ki bo zagledala, neomajena v veri v Jezusa, polna zaupanja, da bo rešena tega krvavega preganjanja, tisti presrečni dan slavlja in zmage, ko se bo oznanjevala vera v Križanega ne samo v mogočnem kraljestvu rimskih vladarjev, temveč se razširila čez njihove meje ter po vsem svetu in vsem narodom.

Kar nenađoma je prenehalo petje.
Pogrebe je prišel med tam po skrivnih potih k vernikom ter je opozoril na veliko nevarnost in na ovačulja.

Kdo je dolžan priznati dohodke?

Kdor ima več kot 2000 K čistega letnega dohodka, mora priznati dohodke in davčni oblasti predložiti, in sicer tudi brez poziva davčne oblasti.

Kdor ima čisti dohodek čez 1200 K, pa ne čez 2000 K, lahko priznati dohodke, ako sam hoče, po stavno ni vezan to storiti; pa priporoča se, da isto izpolni, ker si s tem lahko prihrani morebitne nadaljne sitnosti ali rekurze.

Kedaj in kako se priznava dohodki?

Meseca januarja pismo na uradnem obrazcu, ali pa je tudi vsakemu prosto, se osebno pri davčni oblasti oglašiti in na zapisnik izjaviti. V priznanci je ločiti gotove in negotove dohodke.

Gotovi dohodki so n. pr., če daš svoje posestvo, njivo, travnik, pašnik ali stajenje v najem ter sprejmeš za to tisto leto gotov znesek. Negotovi dohodki so n. pr. iz gozdov ter se morajo priznati povprečno po prinosu zadnjih dveh let. Tega zadnjega važnega določila se pa mnogi iz nevednosti ali pritiska davčnih oblasti premalo poslužujejo.

Iz posestva se napovejo kot dohodki:

1. Dohodki iz prodanih pridelkov, n. pr. za živino, krmo, sadje, vino, zelenjavo, perutnino, mleko itd.

2. Vrednost potrebščin za lastno porabo, katere potrebuje kdo za sebe in svojo družino, n. pr. stanovanje, zrnje, moko, jajca, mleko, drva itd. Vsi ti domači pridelki, ki se doma porabijo, se naj napovejo skupno, in sicer povprečno za tisto ceno, kakor je doma v navadi. Vrednost pridelkov, ki se porabijo za gospodarstvo, n. pr. krmo za živino, svinje, perutnino, se ne vpiše ne v dohodke in ne v izdatke.

3. Denarna vrednost servitutov.

4. Dohodki iz kamenolomov, peska, ilovice (opekarni) itd.

5. Letna najemnina za posestva, travnike, njive, pašnike.

6. Dohodki iz gozdnih pridelkov, kakor različni les, oglje, strelja itd.

Od poslopij se napovejo kot dohodke:

1. Čisto vrednost stanovanja za posestnika in njegovo družino. Vrednost stanovanja se računa po merilu, ki je v kraju navadno. Večina posestnikov na deželi rabi za sebe in svojo obitelj navadno eno ali dve sobi in kuhinjo. Od poslopij, v katerih se ne stanuje ter se rabijo za shrambo orodja ali obleke, ni treba priznati rabne vrednosti. Poslopja, ki se rabijo izključno le za gospodarstvo ali pa kot brezplačna stanovanja za družino, prevzitarje in delavce, ne tvorijo posebnega dohodka, ki bi se moral navesti.

2. Najemnine za stanovanje po odbitku vseh stroškov za popravila in vzdrževanje poslopja.

Od gotovega premoženja mora posestnik naznaniti, koliko dobiva obresti, ni pa dolžan navesti naloženega kapitala. Napovedati se morajo tudi dohodki iz trgovine, obrti ali rokodelstva. Če posestnik v enem zadnjih treh let zaradi ujm (toče, moče, suše ali druge nesreče) ni imel nobenega dohodka, lahko izgubo odtegne od dohodkov drugih dveh let. Postavno zadostuje, če se dohodki od posestva v priznanci skupno, to je vsi dohodki od posestva, navedejo. Bolje je pa, da se dohodki od travnikov, sadonosnikov, njiv, živinoreje tudi podrobno navedejo, n. pr. dohodki od travnikov — 120 K, njiv — 150 K, sadja — 60 K itd.

Da more posestnik priznati dohodke in natančno izpolniti, se priporoča, naj bi imel vsak knjigovodstvo o dohodkih in izdatkih; zakaj le tako more rabi v priznanci nepobitne dokaze.

Davčne oblasti imajo posestne pole na razpolago in na podlagi teh navadno predpisujejo čisti dohodek ter se na mnogotere elementarne nezgode navadno niti ne ozirajo.

Marsikateri, ki je predstojeca navodila prebral in spoznal, kaj vse ima priznati kot dohodke, bo morda nevoljen, ter si bo mislil: S temi navodili mi ni nič ali malo pomagano! Vendar ljubi prijatelj, ne bodi malosrčen, temveč beri pazljivo sledeče: Kaj in koliko se sme od dohodkov iz posestva in poslopja odpisati?

1. Odpisati se smejo vsi gospodarski stroški, in k temu spada:

a) 1% za obrabo poslopij;
b) stroški za ohranitev in popravilo gospodarskih poslopij, stanovanj za družino, stroški za zidanje, plote, pota, ceste, mostove, strelence, vodovode, drenaže, napajanja zemlje, zatvornice, splohi za izboljšanje posestva;

c) za nakup živine, za obrabo gospodarskega orodja, kakor za plug, brano, vozove, motike, lopate, kose, srpe, vile, grablje, jerbaze, žaklje, sođe, kadi itd.;

d) znesek za nakup gospodarskega orodja, strojev, kateri se rabijo namesto obstoječih obrabljenih; to velja pa samo tedaj, če je imel posestnik stroj, n. pr. mlatnico, ki se je pa obrabila ali je bila nepraktična, neuporabna, in si kupi zato nov stroj;

če pa posestnik poprej ni stroja imel in si kupi novega, tedaj se pa ne more kot gospodarski strošek vračunati;

e) stroški za živinozdravnika;

f) stroški za luč, kurjavo (drva), za gospodarska poslopja, na primer kurjava v hiši za družino, luč v hlevih, v kamri ali kleti, nikar pa za lastno porabo posestnika;

g) stroški za semena, sadike (borove, smrekove sadike), krmo, živinsko sol, otrobe, koruzo, oves, umetna gnojila, steljo, seno za krmo živine, kar se v ohranitev gospodarstva kupi;

h) plačila in hrana za družino in delavce;

i) stroški za družino pri bolniški blagajni.

Če mora posestnik svojim sinovom ali hčeram plačati delo, sme samoumevno dotični znesek vračunati kot izdatek pri odmeri osebne dohodnine. Isto je s stroški (hrano, obleko) za ubožce.

Nadalje izgube, n. pr. če pogine kaka živina, ali če se zgodi druge nesreče, kjer posestnik nima krivde.

Izdatki za potrebna popravila in za zidanje gospodarskih poslopij, mostov, za plote, za napravo in popravilo cest, če se s tem gospodarstvo izboljša. Če se pa gospodarstvo z nakupom poveča, s tem, da je kupil posestnik kake parcele in je zaradi tega primoran, sezidati si večje gospodarsko poslopje ali napraviti nove mostove in ceste, tedaj se stroški ne smejo odračunati v priznanci.

Nadalje pri gozdarstvu, n. pr. stroški delavcem za podiranje, izdelovanje, žaganje in vožnjo. — Stroški za nasade se smejo le takrat vračunati, če se gre za ohranitev dosedanjih gozdnih parcel, nikar pa, če se zasadijo parcele, kjer je prej bil pašnik, njiva ali travnik.

Vsi zgoraj navedeni odbitki se naj v priznanci na uradnem obrazcu navedejo pod rubriko „Nestalni dohodki iz posestva“

Dalje sme posestnik sledeče odbitke pa drugi strani priznanci navesti, in sicer:

1. davke od posesti, hišno razrednino, kakor tudi deželne, okrajne, občinske, šolske doklade, kakor tudi cerkveno-konkurenčna plačila;

2. vse obresti od dolga pri hranilnicah, kakor tudi pri zasebnikih, nikdar pa vrnjeni kapital;

3. prevzitarški stroški, oskrba za onemoglo družino, za katero je vsled pogodbe dolžen skrbeti;

4. zavarovalnine (premijs) za vse vrste zavarovanja: zoper ogenj, točo, za živino itd.

5. zavarovalne premije za ženo in otroke, vendar ne sme zavarovalna premija znašati nad 400 K; v priznanci se mora zavarovalna družba, kakor tudi število police navesti.

Vse te odbitke mora posestnik kot take verjetno in resnično dokazati. Če hoče, da se obresti od privatnih dolgov odpišejo, mora v priznanci navesti ime, stan in stanovanje upnika, kakor tudi ime hranilnice ali posojilnice. Če pa tega ne stori, se davčna oblast na obresti, ki bi se kot odbitki pri odmeri osebne dohodnine odpisali, ne ozira.

Darila pridnim agitatorjem.

Za pridne agitatorje, ki nam pridobijo do 31. jan. 1913 nove naročnike in nam tudi pošljejo od njih celoleto naročnino, razpisujemo sledeče nagrade:

1. Za 5 novih, za celo leto plačanih naročnikov lep molitvenik v zlati obrezi.
2. Za 10 novih, za celo leto plačanih naročnikov fino vezan molitvenik.
3. Za 15 novih, za celo leto plačanih naročnikov lep križ ali pa lepo stensko podobo.
4. Za 20 novih, za celo leto plačanih naročnikov dragocen križ ali pa veliko stensko podobo.

Te nagrade bomo razposlali koncem februarja 1913. Slovenski Gospodar stane za celo leto 4 K, za polleta 2 K za četrt leta 1 K.

Upravništvo.

Dogodki na Balkanu.**O pomorski bitki.**

ki se je vršila dne 16. t. m. med turškim in grškim brodom, poročajo Grki, da je bil turški admiral Halil-paša ubit. Ladjia Heirredin Barbarosa, na kateri se je nahajal admiral, je skoro popolnoma razdajana. Ubityh in ranjenih je mnogo mornarjev in 4 častniki. Tudi 3 druge turške ladje so baje Grki poskodovali. Turška oklopna „Heirredin Barbarosa“ je bila dosejaj najboljša turška vojna ladja. — Turške vesti pa pravijo, da Grki niso zmagali, ampak je doseglo turško brodom veliko uspeh. Grki so baje slabo streljali, tako, da je turški poveljnik po brezličnem brzojavu sporočil grškemu admiralu: „Vaši topovi so zgrešili svoj cilj, merite 20 metrov nižje!“ — Sicer pa bo že res, da so turške vojne ladje vendar dosti trpele v tej bitki, ker je njihova napadalna moč precej oslabiljena.

Kako je sedaj v bolgarski armadi?

Bolgarska vojska pred Čataldžo veselo praznuje. Vse vojaštvo s častniki in zdravniki prebiva po hišicah, napravljenih iz zemlje. V bližini teh koč so nameščeni divizijski bolniški oddelki, ki so z vsem potrebnim preskrbljeni. Zvečer si kuhajo čaj in juho, drugi si pečejo celo čevapčice (mesna narodna jed). — Pred Drinopoljem je pa vojaštvo deloma nastaneno po bližnjih vaseh, iz katerih se je prebivalstvo radi varnosti izselilo. Tem vojakom že celo ni nobene sile.

Turška se iznova pripravlja za vojsko.

Poroča se iz Carigrada: Vsak dan prihajajo čete, močne 100–200 mož z bojnega polja nazaj. To so ranjenci, bolniki in stari ljudje. Nekaj dni jih o-

skrbujejo v vojašnicah, nato pa jih odpustijo domov. Spravi se jih na postajo, kjer se preiskujejo taki, ki so osumljeni kužnih bolezni, potem se jim reče: padiša (sultan) te pozdravlja, nato se jih prepusti lastni usodi. Ti ljudje beračijo in plenijo med potjo ter tako po raznih težavah pridejo v domačo vas. Kraji, po katerih potujejo, trpijo zelo veliko. Dopustniki se nadomeščajo s svežim moštvom. od vzhoda in iz srednje azijske Turčije se vali sveže ljudstvo v Carigrad; vsi boja zmožni moške so poklicani pod orožje. Iz tukajšnjih vojašnic so odpravili ranjence in prostori se pripravljajo za sprejem rezervistov. Ranjence se spravlja v bolnišnice „Rdečega križa“. Turčiji ne manjka vojakov, pač pa vojaških potrebščin, kakor uniform, orožja in streliva. Skoro vsak dan prihajajo pošiljke vojnih potrebščin iz Rumunije. Večanje svežega moštva je seveda zelo nepopolno. Najbolj pa trpi turško poveljstvo radi pomanjkanja izobraženih artileristov (topničarjev). Novo oboroževanje se vrši pod vplivom vojne stranke in mladoturškega odbora. Poslednji je prišel, kakor se zdi, zopet na površje.

Moč godbe v vojski.

Nek srbski častnik je pripovedoval ta-le zanimiv dogodek iz bitke pri Kumankovem:

V bitki pri Kumankovem je bil naš polk na desnem krilu drinske divizije. Od zgošnjega jutra, skoro do poldneva, smo se plazili po tleh proti sovražniku, ki je začel na nas ostro streljati. Topov na tem kraju nismo imeli niti mi niti sovražnik. Premočni od dežja do kože, vsi umazani, oslabei vsled slabega spanja in nedostatne hrane, drhteč od mraza, napenjali smo zadnje moči, da se priplazimo do sovražnika.

Zdela se nam je, da sedaj ne more priti do bitke; vsi smo čakali, da se nas Bog usmili in nam skrajša trpljenje.

Turki so se umačnili za prekope in so stali tam kot pribiti. Bili smo oddaljeni od njih kakih 200 korakov, videli smo, da jih je veliko več nego nas in mi smo bili tako oslabei...

Ko smo se priplazili na 100 korakov, se je zgodil čudež — slišimo jasno napev in krasne zvoke naše himne. Vsi smo bili na mah vedri, ozrli smo se in za nami na hribu je stala naša godba. Nad našimi glavami naravnost nad gošče žvižgajo krogle in v tem trenutku veli naš poveljnik „juriš“ (naskok).

Vojaki so nasadili bodala na puške, skočili so kakor veverica kvišku, vskliknili so „ura!“ in se kakor levi vrgli na sovražnika.

Nastala je nepopisna zmešnjava, vpitje in rožljanje orožja. Nekateri so padli, drugi hitijo za ranjenci, toda boj divja, zmes človeških trupel se bori med seboj in v nekotikih trenutkih začenjajo Turki bežati...

V tem trenutku preneha godba igrati. Toda ta koncert je tirjal od naših godcev veliko žrtev. Dva sta bila ubita, več nego polovica je bilo ranjenih.

Skrivališča turških častnikov.

Za turške častnike balkanska vojska ni prinesla nobenih lavorik. Nasprotno se vedno bolj množijo poročila o nesposobnosti in strahopetnosti turških oficirjev. Če so se turške čete kje začele umikati pred krščanskimi vojniki, osobito pred Bolgari, jih častniki niso hrabрили ali ustavljali, temveč so jo navadno „junsko“ odkurili z njimi ali celo pred njimi. V zmešnjavi, ki je nastala po kakem hrabrem bolgarskem napadu, so navadno častniki najprej izgubili glavo ter drveli iz bojišča, da si rešijo kožo. Če so našli kje kak varen kotiček, so se kar poskrili kakor miši v lukno. Prav zanimive in naravnost smešne reči se poročajo o begu turških častnikov po bitki pri Lozengradu. Med splošnim begom vojakov in drugih Turkov so se poskrili nekateri turški častniki v Lozengradu, kjerkoli so mislili najti kakšno skrivališče.

Nekateri turški častniki so se preoblekli v žensko obleko, kakor Turkinje z zakritimi obrazi. Drugi so zbežali v notranjost hiš, kjer se je n. pr. neki debeli major vlegel v posteljo in se pokrival z glavo.

Se lepše si je zamislil tisti turški častnik, ki je pribežal v pekarno, kjer so ravno gnetli testo v velikem koritu. Kar se začne v testo kakor je dolg in širok. Pekarji so bili že od strahu zbežali pred bolgarskimi vojniki, a on si je mislil, da bo v testu najbolj na varnem pred njimi. In ako bi ne bil molel iz testa častnikov nos, skozi katerega je moral dihati, bi ga ne bil nikdo zasledil. Tako pa prime nek vojak za tisto reč, misleč, da je „kifele“, a pa svoje veliko začudenje privleče ven celo človeško truplo, namreč „hrabrega“ turškega „bimbašija“. (Tako se imenuje v turški armadi tisti častnik, ki poveljuje 1000 vojakom.)

Nek častnik se je hotel rešiti s tem, da se preobleče, a ker ni bilo takoj ženske obleke pri rokah, sleče častniško uniformo in se vsede s prekrižanimi nogami — kakor Turki navadno sede. Ko se mu bolgarski vojniki približajo, najezijo in našopiri se prav kakor koklja na jajcih, misleč, da ga bodo zaklali. A vojak mu samo vele, da naj se za silo obleče ter gre z njimi. Bil je silno lačen, ker se je že dalje časa skrival. Dajo mu jesti, in ko se nasiti, reče vesel: „Kaj slabšega sem pričakoval. A ko vidim, da ste tako dobri ljudje, mi je žal, da sem se boril proti vam in da sem se potem iz strahu skrival“.

Mnogo drugih častnikov se je pa poskrilo po skladiščih ali shrambah, kjer je bila v kupih turška in razno žito. Kar v zrnje so zlezli in čakali reči, ki se bodo godile. A najbolj prebrisan je bil tisti turški častnik, ki se je delal za hlaznega tako dolgo,